ӘЛ-ФАРДБИ атындағы КАЗАК УЛТТЫК УНИВЕРСИТЕТІ

ГЕОГРАФИЯ ЖӘНЕ ТДБИҒДТТЫ ПАЙДАЛАНУ ФДКУЛЬТЕТІ

КАРТОГРАФИЯ ЖӘНЕ ГЕОИНФОРМАТИКА КАФЕДРАСЫ

кЖЕР ТУРДЛЫ ҒЫЛЫМДАРДЙ ТАБИҒИ ЖАҒДАЙЛАР МЕН РЕСУРСТАРДЫ **ЗЕРТТЕУДІҢ** ГЕОЭКОЛОГИЯЛ ЫЦ **НІЭНЕ** ГЕОАЦПАРАТТЫҢ **АСПЕКТІЛЕРІ»** ЭПЫ

((VIIЖАНДАЕВ ОКУЛАРЫн

л ыңаралық г ылыми-тәжіриОелік конференция

МАТЕРИДЛДАРЫ

17-18 сәуір

«ГЕОЭКОЛОГИЧЕСКИЕ И ГЕОИНФОРМАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ В ИССЛЕДОВАНИИ ПРИРОДНЫХ УСЛОВИЙ И РЕСУРСОВ НАУКАМИ О ЗЕМЛЕ»

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции

«VII ЖАНДАЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ»

17-18 апреля

Алматы 2013

Жауапты редакторлар:

А.Ғ. Көшім, Л.К. Веселова, Р.Т. Бексеитова, М.Ж. Иманғалиева

Жауапты хатшылар:

Ғ.С. Алиасқаров, Ө.Ж. Таукебаев

Жер туралы ғылымдарда табиғи жағдайлар мен ресурстарды зерттеудің геоэкологиялық және геоақпараттық аспектілері. «VII Жандаев оқулары». халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. 17-18 сәуір 2013 ж. – Алматы: Қазақ университеті, 2013. – 526 б.

ISBN 978-601-247-376-6

Жинақта 2013 ж. 17-18 сәуірде Алматы қаласында өткен «Жер туралы ғылымдарда табиғи жағдайлар мен ресурстарды зерттеудің геоэкологиялық және геоақпараттық аспектілері» тақырыбындағы «VII Жандаев оқулары» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары берілген. Баяндама тақырыптарында география зерттеулеріндегі жүйелік талдау тұрғыдан көптеген мәселелер көтерілген. Сонымен қатар география және басқа да жер туралы ғылымдар зерттеулеріндегі, соңғы жылдары кеңінен дамып келе жатқан, геоақпарат жүйесі (ГАЖ) әдістемесін пайдалану сұрақтары қарастырылған.

Жинақ геоэкологиялық процестерді зерттеумен және оларды картографиялаумен айналысатын ғылыми қызметкерлерге, мамандарға, магистранттар мен докторанттарға, жоғары оқу орындарының оқытушыларына арналған.

ISBN 978-601-247-376-6 © Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2013

шетелдік тәжірибені қолдану..
Артемьев А.М., Аблеева А.Г., Актымбаева А.С., Асипова Ж., Сакыпбек М., Есимбекова М. Роль местного населения в развитии экотуризма.............................. 444
Дуйсебаева К.Д., Акашева А.С., Жилкибаева М.И., Садвакасова Г. Экологические аспекты освоения туристско-рекреационного потенциала в Восточно-Казахстанском регионе.. 448
Есиркепова С.С. Управление и регулирование развития экологического туризма Казахстана.. 452
Козубекова А.Т. Туристско – рекреационные ресурсы Таласской области Кыргызстана.. 456
Маженова Ж.А. Рекреациялық ресурстар және экотуризмді дамытудағы негізгі мәселелері.. 461
Садыглы Н. Ф. Экологический туризм как способ сохранения исторических памятников и национального наследия.. 464
Сергеева А.М., Абат Ж., Болат А.Каспий теңізінде демалыс туризмін қалыптастыру негіздері.. 467
Тоқбергенова У.А. Ақсу-Жабағылы қорығында экологиялық туризмді дамыту бағыттары және оның тиімділігі.. 471
Чукреева О.А., Сапаргалиев С.К. Рекреационные возможности развития экотуризма в РК на примере Иле-Алатауского государственного национального парка 476
Шакен А.Ш., Жұмабек А.Б. Қазақстанда іс – шаралар туризмінің дамуы................ 479

ЭНЕРГОРЕСУРСТАР ЖӘНЕ «ЖАСЫЛ ЭКОНОМИКА»

Бабаев Н.И. Борные соединения и перспективы их использования в Азербайджане... 483
Баяндинова С.М., Омархан А.Ғ. Мониторинг эффективности современных энергосберегающих технологии... 487
Жантеева Г.Е., Базарбаева Т.А. Энергия үнемдеу жөніндегі іс-шаралар және баламалы энергия көздері... 491
Жүнісова А.Е., Тәжібаева Т.Л. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетін энергоэкологиялық тұрғыда дамыту 495
Ишангалиева С.С. Баяндинова С.М. Рекомендации по энергосбережению зданий и сооружений в РК.. 499
Каримов А.Н., Баяндинова С.М., Бердалы Ә. Шикізат және тамақ өнімдерінде ауыр металдарды анықтау 504
Ларионова Н.А. Использование золошлаковых отходов для укрепления грунтов – один из путей снижения негативного влияния золоотвалов на окружающую среду.. 506
Масимгазиева А.С., Тажибаева Т.Л. Экологически безопасная сельскохозяйственная продукция и устойчивость пшеницы и ячменя к тяжелым металлам.......... 511
Садыбекова Б.Н., Жігітбекова Ә.Д., Курбанова А.Б., Оразбаев А.Е., ТасибековХ.С. Өсімдік шикізатынан алынған сорбенттердің сорбциялау мүмкіндігі... 517

ИБ № 6510

Басуға 28.05.2013 жылы қол қойылды. Пішімі 60х84 1/8.
Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс №700. Таралымы 50 дана.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспасы.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспаханасында басылды

ию чрезмерной рекреационной нагрузки на природные экосистемы, в том числе в *особо яемых природных территориях,* позволяет вести широкую пропаганду экологических ий, предотвращает прямое уничтожение животного и растительного мира. При правильной балансированной организации, экологический туризм создает дополнительные рабочие та, повышает доход населения, способствует возрождению традиционных ремесел, воляет развивать и расширять сеть особо охраняемых природных территорий и проводить бходимые экологические исследования. Но для этого необходимо, прежде всего, создать у, определенную инфраструктуру, на которой будет строиться сам процесс экологического изма. Ныне в Казахстане пытаются провести работы по вовлечению особо охраняемых родных территорий в общую систему туристских территорий, ведутся разработки шрутов с посещением национальных парков, заповедников и т.п. Но эти попытки чаще ько вредят природе и экосистемам, так как еще не разработан план функционирования истских центров при особо охраняемых природных территориях. Прежде всего, они должны одиться за их пределами и извне вести работы по обслуживанию охраняемых территорий, давать условия для работы с посетителями. Само местоположение центров с присущим ько им набором достопримечательностей диктует основное направление в работе. Прежде го, они занимаются информационным обеспечением посетителей, организуют походы в ницах особо охраняемых природных территорий Центр обслуживания в данном случае полняет двоякую роль: во- первых занимается предоставлением услуг туристам, а с другой роны - контролирует предельно-допустимые нагрузки на различные экосистемы - это тот едел устойчивого развития, когда природные ресурсы не утрачивают своей способности к зобновлению.

В настоящее время в Казахстане, впрочем, как и в других странах СНГ среди всех видов ризма экологический туризм наименее развит. Функционирующие в республике ммерческие туристские фирмы, организовывают, прежде всего, для иностранных туристов схождения на горные вершины орнитологические экспедиции, посещение живописных иродных местностей. Можно привести несколько примеров предложений казахстанских туристских фирм. Но частные предприниматели и отсутствие туристских центров при особо храняемых природных территориях не в состоянии обеспечить должный уровень приема и бслуживания туристов. [5]

Литература:

1.Ердавлетов, С.Р.География туризма Казахстана. - Алма-Ата;«Гылым»,1992.

2.Чигаркин, А. В. Охрана природы Казахстана. Учеб. Пособие для студентов ниверситета. - Алма-Ата, 1973.

3. Туризм: практика, проблемы, перспективы. № 8, 2000.

4.Ердавлетов, С. Р. География туризма: теория, методы, практика. - Алматы,2000.

5.Чигаркин, А.В. Памятники природы Казахстана. Алма-Ата, 1980.

УДК 338.48

ҚАЗАҚСТАНДА ІС – ШАРАЛАР ТУРИЗМІНІҢ ДАМУЫ

Шакен А.Ш., Жұмабек А.Б.

Алматы қ., Әл – Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті

XXI ғ. танымалдылығы жөнінен іс - шаралар туризмі әлемдегі алдыңғы орынды алады. Авторлар тарапынан Қазақстандағы іс - шаралар туризмінің дамуы мен туристік өнімнің алға жылжуы қарастырылған.

В XXI веке событийный туризм по динамике популярности занимает одну из лидирующих позиций в мире. Авторами рассмотрены возможности развития данного вида туристской деятельности в Казахстане.

An event tourism takes one of the leading positions in the world according to the dynamics of popularity in the XXI century. Possibilities of development of this type of tourism in Kazakhstan are considered by authors.

Қазіргі заманда адамдар туризмнің жаңа бағыттарына көп көңіл бөледі. Бүгінгі тандағы туризмнің белсенді түрде алға жылжуын жаңа туристік бағыттардың дамуынан көре аламыз. Арт – туризм, ғарыш туризмі, іс – шаралар туризмі жаңа туризм бағыттарына кіреді. Іс-шаралар туризмі секілді термин өткен жылдарда бізге өте түсініксіз болатын. Бірақ соңғы жылдарда іс – шаралар туризмінің қарқынды сұранысқа ие болуы анық байқалады.

Қазақстан үшін іс – шаралар туризмі жаңадан қалыптасып келе жатқан бағыт болып табылады. Сарапшылардың айтуы бойынша дәл осы бағыт біздің еліміз үшін халықаралық нарықта бәсекелестікке түсе алатын фактор болып табылуы мүмкін. 2011 жылдың 3 мамырында өткен IV Астаналық экономикалық форумда ДТҰ-ның атқарушы хатшысы Талеба Рифаи атап өткендей, VII Қысқы Азия ойындары Қазақстанның туристік иммиджін қалыптастыруда соңғы 7 жыл ішінде өткен іс – шаралар ішіндегі ұтқан, жеңісті іс – шарасы.

Туризмнің бұл түрі саяхатшыларға көрмелерді, фестивальдарды, карнавалдарды, концерттерді, спорттық шараларды және тағы басқа да танымал өнер, мәдениет саласындағы шаралардың куәгерлері болуға мүмкіндік береді. Іс-шаралық туризм – белгілі бір іс-шарамен байланысты нақты уақытта белгілі-бір аймаққа бағытталған туризм түрі [1]. Г.П.Долженко анықтамасы бойынша, іс-шаралық туризм астарынан «шетел және отандық туристерді өзінің қайталанбас табиғи және экзотикалық көріністерімен, сонымен қатар маңызды әлеуметтік және қоғамдық іс-шаралармен байланысты қызықтыратын туристік іс-әрекет» анықталады [2]. Біздің ойымызша, соңғы берілген анықтама Қазақстанда дамып келе жатқан туристік іс-әрекетке сәйкес келеді.

Ал А.В.Бабки іс-шаралық туризмді сирек кездесетін табиғи құбылысты немесе қоғамдағы белгілі-бір іс-шарамен байланысты мәдени туризмнің бөлігі ретінде қарастырады [3].

Жалпы іс – шаралар туризмін топтастыра келе, шаралар масштабы бойынша және шаралар тематикасы бойынша жіктеуге болады.

Ұлттық және халықаралық деңгейде			
Шаралар масштабы бойынша		Шаралар тематикасы бойынша	
Ұлттық фестивальдар және мерекелер -Лондондағы Қасиетті Патрик фестивалі (Ұлыбритания) -Дублиндегі Қасиетті Патрик фестивалі(Ирландия)	Гастрономдық фестивальдар - Халықаралық сыра фестивалі, Берлин (Германия) -Үлкен британдық фестиваль, Лондон (Ұлыбритания)	Театрланған шоу - Мұз үстіндегі мереке Romanza шоуы(Германия) - Lord of the Dance шоуы (Ұлыбритания)	Кино және театр фестивальдері -Оберхаузендегі қысқаметражды фильмдер фестивалі (Германия) -Канны фестивалі, Канны (Франция)
Аукциондар -Сотби аукциондары -Кристи аукциондары	Спорттық шаралар -Олимпиада және халықаралық жарыстар -'Формула 1' автожарысы	Гүлдер көрмесі -Челсидағы гүлдер көрмесі, Лондон (Ұлыбритания) - Хэмптон Корт сарайындағы гүлдер көрмесі Лондон (Ұлыбритания)	Халықаралық техникалық салондар -Ле Бурже авиасалоны, Париж (Франция) - . Жуковсскийдегі авиакосмостық салоны(Ресей)

Көріп отырғанымыздай, әлемде қанша іс-шара болса, іс-шаралық туризм түрлері де соншалықты көп екенін көреміз.

Қазіргі уақытта Қазақстан нарығында да туристік ағымның көп бөлігі елімізде летін саммиттерге, конгресстерге бағытталады. Қазақстан жаһанданудың жалпы нцияларына ілесе отырып, әлемдік экономикалық үдерістерге қосыла отырып, туристік ның көп бөлігін өзіне тарта білді. Іс-шаралар туризмі Қазақстанның экономикалық тінің дамуына және жоғарғы табысқа ие әлемдік бірлестік интеграциясына әсер ететін ър.

Іс-шаралар туризмін дамыту, соның ішінде спорттық іс-шараларды дамыту Қазақстан елдің капитализациясының тиімді құралы. 2011 жылы Қазақстан Евразия инентінде маңызды шаралардың бірі Азияданы өткізді. VII Қысқы Азия Ойындары се Азиада 2011 жылы 30 қаңтар мен 7 ақпан арасында Қазақстанның екі қалаларында аты мен Астана) өтті. Жалпы алғанда, 7-қысқы Азия ойындарына Қазақстанда 17-ден м ел қатысты. Бұл елімізді тағы бір қырынан танытып, миллиондаған туристерді тартқан шара болып табылады. Қазақстанның экономикасы дамуда жаңа серпіліс, мемлекет саяси : имиджді дивидендін алды. Ірі PR компаниялар екі жыл ішінде Азияданың салтанатты луын ұйымдастыру, жаңа спорттық ғимараттардың тұрғызылуы, тартылымдылықты ыптастырудың және мемлекеттің өз брендін қалыптастыруда қажеттіліктерді туғызатын лекет капитализациясын қалыптастырудың басты факторларының бірі спорттық іс-аларға көп көңіл бөлінетінін көрсетеді. Соңғы он жылдықта әртүрлі қоғамдық уметтік шараларды өткізуіміз еліміздің танымалдылығын арттырды. Мемлекетте ықаралық ұйымдардың эгидасының атымен халықаралық маңызы бар іс-шаралар және екелер өтті және өткізіліп жатыр: Қазақстанға Рим Папасының келуі, Қазақстанның ФА құрамына кіруі, әлемдегі басшылардың съезді, ЕҚЫҰ-ға басшылық жасау. *рдамыз Астана қаласында халықаралық деңгейде саммит өткен болатын.* Бұған 56 млекет қатысқаны белгілі. Он бір жылдан соң ЕҚЫҰ-ға Астананың, яғни еліміздің ағалық етуі біз үшін үлкен жетістік. Он тоғыз жылдың ішінде бүкіл әлем танып, елсіздігімізді мойындатып, 50 елдің қатарына қосылуымызға бір қадам болса да лжығанымыз аян. *Қазақстанның Ислам конференциясына төрағалық етуі* біздегі іс – шаралар туризмінің дамуынының айқын дәлелі. Ислам Конференциясы ымы үлкендігі жағынан Біріккен Ұлттар Ұйымынан кейін екінші орынды иемденетін елді халықаралық бірлестік. Оған 57 мемлекет мүше. Қазақстанның көпвекторлы сыртқы сатында Ислам Конференциясы Ұйымының аса маңызды орны бар.

Болашақтағы EXPO – 2017 көрмесі (Астана) - 2017 жылдың 10 шілдесінен бастап 10 ркүйегіне дейін Қазақстанның елордасы Астана қаласында Халықаралық көрмелер юросымен (ХКБ) ұйымдастырылатын Халықаралық көрме. Экспо 2017 иесі 2012 жылдың қарашасында Францияның астанасы Париж қаласында ХКБ-нің EXPO халықаралық юросы Бас ассамблеясының 152-ші сессиясы барысында белгілі болды. Жасырын дауыс ру қорытындысы бойынша Астана үшін ХКБ-ның 103 мүше-мелмекеті дауыс берген, ал льгиялық Льеж қаласы 44 дауыс жинады. Аталмыш көрме елімізге мыңдаған, иллиондаған туристерді тартатынына күмәніміз жоқ.

Ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді сараптай келе, Қазақстандағы іс – шаралар уризмін дамытуда кедергі келтіріп отырған жайттар анықталды. Біздің көзқарасымызша лар:

1) табиғи және этнографиялық ресурстардың іс – шаралар туризмінде олданылмауы;

2) туристік маркетинг зерттеуі бойынша бұқаралық ақпарат көздерінің толықтай қпаратпен қамтамасыз етпеуі;

3) тартымдылығы жоғары халықаралық деңгейдегі іс – шаралардың өткізілмеуі;

4) мемлекеттік және жергілікті мекемелердің іс – шаралар туризмінің амуындағы проблемаларға көңіл бөлмеуі;

5) аймақтардағы іс – шаралық туризмге деген әлеуетті туристік ызығушылықтың қалыптаспауы, мемлекеттегі эффективті саясаттың жүргізілмеуі.

Алайда, Қазақстандағы іс-шаралық туризмнің даму перспективалары жоғары, кәсіби көрмелерге қатысушылар санының тұрақты тенденциясы, облыс орталықтары шаралық туризм дамуы үшін табиғи әлеуеттің жеткілікті болуы, сондай-ақ әлеу мәдени, этнографиялық ресурстардың жеткіліктілігі.

Қазақстанда іс-шаралық туризмнің қарқынды дамуы үшін, ұйымдастыру тарапынан бірқатар жұмыстар атқарылуы тиіс:

- еліміздегі отандық туризм индустриясындағы іс-шаралық туризмнің ж болашағына Туризм коммитетін сендіру;

- заманауи құралдарды пайдалана отырып, еліміздегі және аймақтардағы ма орын алатын іс-шаралар туралы потенциалды туристерді хабардар ету;

- жергілікті тұрғындарды іс-шараларға белсенді катысуын қамтамасыз ету;

- туристік кәсіпорындар мен ұйымдарды қатыстыру арқылы еліміздің туристік бе қалыптастыру, іс-шаралық туризм саласындағы туристік өнімдерді жасау мен жыл туристік индустрияның дамуына нақты инвестицияларды тарту, қонақжайлылық тамақтандыру саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын көтеру, іс-шараның нышан кәде-сыйларды шығару.

Сонымен, Қазақстанда іс-шаралық туризмнің даму болашағы зор. Іс-шаралық тур елімізге шетел туристерін белгілі – бір іс – шараға тарту құралы ғана емес, сонымен қ өзге мақсаттармен елімізге туристердің қайта келуіне де себебін тигізеді.

Әдебиет.

1 Ефремова Т.Ф. Новый толково-словообразовательный словарь русского языка.-М., 2000.

2 Долженко Г.П., Шмыткова А.В. Событийный туризм в Западной Европе и возможности его разви в России// Известия вузов.Северо-Кавказкий регион. Общественные науки.-Т.6.-ростов-на-Дону, 2007.

2 Бабкин А.В. Специальные виды туризма: Учебное пособие.-Ростов-на –Дону, 2008.-С.122